

1 Obec Chrášťany

Název obce - Chrášťany vznikl s odkazem na podstatné jméno „chrást“ znamenající les či lesnaté území, kde obce vznikla. Původní obyvatelé žili na tomto hustě zalesněném místě, proto se také setkáváme s označením obce jako „ves Chrášťanů“ tedy ves lidí žijících v lese. Nestarší první písemná zmínka o obci pochází z roku 1352, ale její původ je s velkou pravděpodobností mnohem starší a to právě kolem 11. století v souvislosti s arcibiskupstvím Pražským v Týně nad Vltavou, pod které územně i majetkově patřila.

Obec Chrášťany je samostatnou obcí, která má další čtyři místní části (Koloměřice, Doubravka, Doubrava, Pašovice) se nachází v okrese České Budějovice, kraji Jihočeském. Severo západně od Týna nad Vltavou.

Na základě historie v souvislosti se stávajícími faktory, jsou představeny heraldické symboly (figury) obce. Následně jsou veškeré figury a tinktury v souladu s heraldickými pravidly zdůvodněny.

(**figura** je heraldický název pro symbol, kterými jsou v tomto případě např. orlí křídlo, stromy, smrková větévka, břevna, atd.)

(**tinktura** představuje v heraldické terminologii barvu a to modrou, červenou, zelenou, černou, z kovů pak barvu zlatou a stříbrnou).

Pro návrhy znaku a (po té vlajky) bylo vycházeno z následujících faktů.

- Vlastnické vztahy
 - církvního majitele, kterým bylo arcibiskupství pražské/ arcidieceze pražská
 - světského držitele, kterým byl rod Čabeličtí ze Soutic. (jeden z držitelů)
- Stromy/lesy

Arcibiskupství pražské/Arcidiecéze pražská

Patří mezi nejstarší existující diecéze v České republice a její založení se datuje k roku 973. O více jak 400let později byla povýšena na arcidiecézi. Tinkturami ve znaku arcibiskupství je zlatá a černá. A to konkrétně zlaté břevno v černém poli.

Arcidiecéze pražská měla v minulosti silný majetkový i duchovní vliv na Týn nad Vltavou a tím i obec Chrášťany a okolí. Ve středověku, byla obec Chrášťany poddanskou obcí tohoto arcibiskupství.

Znak: Arcibiskupství pražské

Čabeličtí ze Soutic

Měli doložen erb na pečetích z první poloviny 15. století. Ve znaku je orlí křídlo, vyrůstající z orlího spáru. Barvy erbu vychází z jejich kresleného rodokmenu zachovaného v rukopisu ze 17. Století v pražské Národní knihovně: štít býval STŘÍBRNÝ, křídlo černé a spár zlatý. Když byli Čabeličtí povýšeni roku 1626 do panského stavu a získali v roce 1682 hraběcí titul, začali užívat ČERVENÝ štít. Rodový erb Jana Čabelického ze Soutic (+1514) je zachován v kostele sv. Jakuba v Týně nad Vltavou nebo na náhrobníku Václava Čabelického (+1648) v Týnském chrámu v Praze.

Král Jiří z Poděbrad postoupil jako zástavu Janu Čabelickému, město Týn nad Vltavou a tím i obec Chrášťany včetně přilehlých osad. Renesanční tvrz si Čabeličtí postavili i v Kolodějích nad Lužnicí, kterou udrželi do roku 1630. Dalším významný člen rodu byl Šebestián Čabelický (1608-1657) jež byl hejtmánem Vltavského kraje. Tento úřad zastával i jeho syn Václav Karel (+1687), který byl roku 1682 povýšen do hraběcího stavu. Jako poslední mužský člen rodu se uvádí Jan Čabelický ze Soutic, který zemřel někdy po roce 1759.

Erb: Čabelických ze Soutic

Stromy/les

Tyto figury odkazují na původ jména obce Chrášťany jež vychází ze slova chrást, les tedy hustě zalesněné místo. V počtu pěti odkazuje na pět částí - Chrášťany, Koloměřice, Doubravka, Doubrava, Pašovice.

Smrkové větévky

Jsou odkazem na symboliku stromů, představující rovněž původ jména obce Chrášťany.

1.1. Zdůvodnění použití figur v návrzích znaku

Pro návrhy znaku a vlajky obce Chrášťany je příhodné použití více figur a tinktur a propojení jejich barevných kombinací. Proto bylo vytvořeno více návrhů znaku, které svým charakterem, představují podstatu obce.

V návrzích dochází k propojení tinktur – zlaté, černé, modré, červené, stříbrné, zelené spolu s figurami- stromy, smrkové větévky, orlí křídlo vyrůstající z orlího spáru a břevna (pruhy).

Cílem je propojení historických faktů a to:

původ názvu obce (stromy, či smrkové větévky v počtu pěti symbolizující všechny části), dále pak provázanost moci církevní (arcibiskupství pražské) s mocí světskou (Čabeličtí ze Soutic) s patřičnými tinkturami (barvami), jež mají přímý význam pro obec Chrášťany.

Stromy/ smrkové větévky

Odkaz na původ názvu Chrášťany- chrást značí les. V počtu pěti značí obec Chrášťany a její osady (Koloměřice, Doubravka, Doubrava, Pašovice).

Orlí křídlo vyrůstající z orlího spáru

Figuru mající ve svém erbu rod Čabelických ze Soutic. Jedni ze světských majitelů obce Chrášťany a přilehlých obcí.

Břevno

Představuje znak arcibiskupství pražského (zlaté břevno v černém poli), jež byli významnými církevními majiteli obce Chrášťany a okolí.

1.2. Tinkтуры (barvy) použité v návrzích

Stříbrná tinktura/kov- v návrzích bílá

Představuje původní pole erbu Čabelických. V heraldice je stříbrný kov srovnáván s drahocennou perlou. Symbolizuje čistotu, smysl pro čest, právo a spravedlnost, též moudrost a radost

Zlatá tinktura/kov-v návrzích žlutá

Představuje v návrzích tinkturu/kov ze znaku arcibiskupství pražského. Přítomnost zlaté tinktury symbolizuje vlastnictví moci církevní v historii obce. Symbolický význam zlaté tinktury je v první řadě bohatství, vznešenost a oslnivý lesk.

Černá tinktura

Představuje opět tinkturu znaku Arcibiskupství pražského a výrazně umocňuje hloubku figur. V heraldickém pojetí značí, pokoru, věrnost a oddanost, ale také zásadovost a sílu. V heraldice je žádoucí tinkturou, protože nejlépe plní úlohu barevného kontrastu (jak s kovy)zlatá, stříbrná), tak s ostatními barvami.

Červená tinktura

Barva je odkazem na rod Čabeličských, kteří si ji dali do znaku po té, co jim byl udělen hraběcí titul v roce 1626. V heraldice je královnou mezi barvami, je dobře viditelná, dráždivá, vzněcující a tím nejučinnější. Proto si také nemálo příslušníků vyšší šlechty mající v erbu stříbro změnilo tuto tinkturu na červenou. Značí dobročinnost, lásku, oheň, připravenost, odhodlání, touhu po cnosti, zrání, sílu, triumf a vládu.

Zelená tinktura

Představuje veškerou zeleň v obci a jejím okolí. Hlavně lesy, louky, pastviny Je odvozena od veškeré vegetace. Působí nedráždivě, chladně, vyváženě a uklidňujícím dojmem. Je barvou života a zdravého mládí. Je barvou naděje a v heraldické symbolice značí volnost, krásu, optimismus, důvěru, mírnost, přátelství, zdraví, naději a mír.

Modrá tinktura

Tato tinktura je odvozena od oblohy, potažmo z hladiny vodstev. Je barvou harmonie, vážnosti, tichosti a hloubky. V heraldice značí pokoru věrnost, víru, stálost.

2 Obecná terminologie tinktur, znaku a vlajky

2. 1. BARVY (tinkтуры) - význam

Zelená - je odvozena z převládající barvy vegetace. Působí nedráždivě, vyváženým a uklidňujícím dojmem. Je barvou života a zdravého mládí. V křesťanském pojetí je barvou naděje. V heraldické symbolice značí volnost, krásu, optimismus, důvěru, mírnost, přátelství, naději a mír.

Červená - kraluje mezi barvami. Její rumělková podoba ji řadí mezi heraldickými barvami do popředí. Je dobře viditelná, dráždivá a vzněcující a tím nejúčinnější. Číňanům značila cnost a pravdu, Římané ji používali k zahájení bitvy a starověcí Skythové a Peršané ji nosili na svých štítech jako výraz neohroženosti, bojovnosti a síly. Křesťanství tuto barvu spojilo s mučednictvím, dobročinností, ohněm, láskou.

Modrá - tato základní heraldická barva byla odvozena z oblohy a také z hladiny vodstev. Modrá vyvolává v člověku pocit vážnosti, harmonie, tichosti a hloubky. V heraldické symbolice značí věrnost, víru, stálost, pokoru

Černá – tato barva je přirovnávána k zemi. Odpradávná byla spojována se strachem, smrtí, smutkem (bílá byla také výrazem smutku- pro vyšší vrstvu) a tajemnem. V heraldické symbolice výkladu, značí pokoru, věrnost, oddanost, ale také zásadovost a sílu. Je velice frekventovanou tinkturou, protože nejlépe plní úlohu barevného kontrastu.

KOVY

Zlatá (žlutá) - je srovnávána se sluncem. Kralující mezi kovy, byla už v minulosti pro svou stálost a oslnivý lesk považována za nejvznešenější. Symbolizuje bohatství, blahobyť, ušlechtilost i slávu. Symbolika – životní síla, vitalita, svoboda.

Stříbrná (bílá) - je srovnávána s drahocennou perlou. Symbolika- čistota, smysl pro čest, právo a spravedlnost, též moudrost a radost

Umístění kovů a tinktur (barev) - kovy zlatá (žlutá) a stříbrná (bílá) se nemohou překrývat. Žádoucí je, aby byly umístěny na tinktuře a to zelené, modré, červené nebo černé. Například zlatá lilie nemůže být umístěna ve stříbrném poli. To samé platí obráceně, barva nesmí být v barvě. Například Rožmberská červená růže nesmí být v zeleném poli.

2. 2. POPIS ZNAKU A VLAJKY

U **znaku** popisujeme barvy a figury (symboly) z pohledu nositele znaku, nikoliv pozorovatele. Proto je v popisu používáno stranové určení „vlevo“ a „vpravo“. Kovy se popisují jako zlatá a žlutá ostatní tinktury stejně zelená, červená, modrá, černá.

Dělení znaku - základní dělení znaku je pokosem, pošikem, polcené, atd.. Variant je daleko více. Platí ovšem zlaté pravidlo, že v jednoduchosti je krása. Ovšem pokud chceme do znaku dát více figur je téměř pravidlem dělení znaku. Při tom je třeba vycházet z faktu zmenšení znaku např. razítka, vizitky, hlavičkový papír atd. Aby i v této velikosti byl znak čitelný.

U **vlajky** je stranový popis „vlevo“ a „vpravo“ užíván naopak, z pohledu pozorovatele. Kovy se popisují jako žlutá a bílá, ostatní tinktury stejně zelená, červená, modrá, černá.

Návrh vlajky - vychází ze znaku, proto by měla být vlajka jeho zjednodušením a vyznačovat se lehkostí vyobrazení s minimem figur. Je třeba brát v úvahu, že vlajka vlaje či samovolně splývá, ne jako znak, který je statický.

Dělení vlajky – pruhy - šikmé, vodorovné, kolmé atd. v souvislosti s figurou. Vlnité pruhy? Vlajka sama o sobě se vlní, tedy z rovného pruhu udělá vlnu. Velikost-musí být určena poměrem velikosti vůči šířce či délce listu-(odborně je vlajka nazývána *list*)

Blason - v heraldické terminologii znamená popis a je nadřazen grafickému ztvárnění-tedy návrhu.

3 Názory a zkušenost

Co se týče vyobrazení staveb či soch, jako jsou například – kaple, křížky, boží muka či sochy patronů v obci, pak tyto figury na znak *nedoporučuji*. Jednoznačně z důvodů zjednodušení stavby či světce, ke kterému v rámci heraldiky musí dojít. Pak se stane, že obec X má například stejný kostel ve znaku jako obec Y.

Proto jsou do symbolů obce užity hlubší prvky jako například atributy světců, kterým jsou sakrální stavby zasvěceny.

3. 1. Doporučuji medaile, odznáčky

Sakrální stavby jsou krásné a navíc významné historicky i nábožensky. Proto je doporučuji vytvořit do kovu, kde se dají reálně a výtvarně věrně zachytit a to na pamětní medaile nebo další upomínkové předměty-odznáčky, ručně malované hrnečky, skleničky (třeba k výročí obce, udělení znaku a vlajky obce, rodákům).

Na medaili můžeme na **1. Straně** vymodelovat Vaší kapli nebo světce, přesně podle skutečnosti a na **2. Straně** medaile použít znak obce.

Zde zasílám odkaz, jak taková medaile nebo hrneček mohou vypadat-

www.lika-obce.cz

<http://lika-obce.cz/vyroby-a-sluzby/medaile/>

<http://lika-obce.cz/vyroby-a-sluzby/upominkove-a-drobne-predmety/>